37020 IV	Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2027
Nr. 27	Brief van de staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van de minister van Justitie en Veiligheid

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 5 oktober 2026

Met deze brief informeren wij mede namens de minister van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), de minister van Defensie, minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport (LZJS), de minister van Klimaat en Groene Groei (KGG) en de staatssecretaris van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), uw Kamer over de huidige inzet op het verhogen van de weerbaarheid en crisisparaatheid in het Caribisch deel van het Koninkrijk, de reactie op het rapport van de Algemene Rekenkamer over de strategische voorraden op Bonaire, Sint Eustatius en Saba zoals verzocht door de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties op 11 juni[1] en motie Tseggai (Pro) en Ceder (CU)[2] , en het rapport van onderzoeksbureau Crisisplan over de crisismanagementcapaciteiten in het Caribisch deel van het Koninkrijk.

Het Caribisch deel van het Koninkrijk is kwetsbaar voor dreigingen van extreem weer, met name orkanen, klimaatverandering, maar ook internationale en geopolitieke spanningen[3]. Daarom zet het kabinet zich in voor de veiligheid en weerbaarheid van het Caribisch deel van het Koninkrijk, zoals opgenomen in het coalitieakkoord[4] en de beleidsbrief Koninkrijksrelaties[5].

De eilanden kampen met beperkte schaalgrootte, afhankelijkheid van import en schaarse crisiscapaciteiten en zijn onderling erg afhankelijk, waardoor verstoringen op één eiland voor problemen op een ander eiland kunnen zorgen. De Algemene Rekenkamer heeft een onderzoek uitgevoerd naar de strategische voorraden van Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Daarnaast heeft onderzoeksbureau Crisisplan, in opdracht van BZK en JenV, de crisismanagementcapaciteiten in het Caribisch deel van het Koninkrijk onderzocht.

Huidige inzet verhogen weerbaarheid en crisisparaatheid Caribische deel van het Koninkrijk

[1] Brief van de vaste commissie voor Koninkrijksrelaties van 11 juni 2026, kenmerk 2026D28944.
[2] Kamerstuk 36 800 IV, nr. 64.
[3] Kamerstuk 30 821, nr. 178.
[4] Kamerstuk 36 848, nr. 31.
[5] Kamerstuk 36 800 IV, nr. 56.

Samen met de betrokken crisispartners zijn afgelopen tijd goede stappen gezet in het verbeteren van de crisisbeheersing en het verhogen van de weerbaarheid.

Zo is de weerbaarheid van Saba, Sint Eustatius en Sint Maarten na de orkanen Irma en Maria in 2017 verhoogd door het principe waarbij gebouwen en infrastructuur op de eilanden teruggebouwd zijn om natuurrampen beter te weerstaan. In het kader van de Wederopbouw van Sint Maarten wordt gewerkt aan een fonds waarmee het land zich kan verzekeren tegen mogelijke schade door natuurrampen.[6] Ook zijn er eind 2025 middelen beschikbaar gesteld aan Sint Maarten, onder andere voor de oprichting van een Office of Disaster Management (ODM), een Tsunamiplan en een handboek voor Host Nation Support, voor efficiënte internationale hulpcoördinatie.

Er wordt door de crisispartners ook geïnvesteerd in het verbeteren van de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing. Sinds 2022 komen de crisismanagers uit het gehele Koninkrijk ieder half jaar samen tijdens de Week van de Crisisbeheersing om kennis te delen en gezamenlijk te oefenen. Dit najaar wordt bovendien het geactualiseerde handboek Crisisbeheersing voor het Caribisch deel van het Koninkrijk gepubliceerd en de bijbehorende e-learning geactualiseerd. In 2027 staat er een grote, gezamenlijke oefening op het programma, Caribbean Coast 3, waar ook andere landen bij betrokken zijn.

Er is recent een goede basis gelegd voor betere bestuurlijke samenwerking tijdens een crisis: de Rijksministerraad heeft op 29 mei jl. ingestemd met het voorstel om Curaçao, Aruba en Sint Maarten uit te nodigen voor de crisisgremia van de Nederlandse nationale crisisstructuur, als spoedeisende besluitvorming een gezamenlijke afweging door de landen van het Koninkrijk vereist. Besluiten over Koninkrijksaangelegenheden worden vervolgens bekrachtigd in de Rijksministerraad. Deze werkwijze kan ook worden toegepast bij andere rampen waarbij de nationale veiligheid in het geding is of sprake is van grote maatschappelijke impact. Daarnaast werken onder leiding van het ministerie van Defensie verschillende departementen en het Caribisch deel van het Koninkrijk aan het Koninkrijkscrisisplan tegen militaire en hybride dreigingen (KCP-MD)[7]. Dit plan wordt in de loop van 2027 afgerond.

Ook worden naar aanleiding van de motie Ceder (CU) en Bamenga (D66)[8] de mogelijkheden voor ondersteuning voor een publiekscampagne op de (ei)landen verkend.[9] Alle middelen uit de campagne ‘Denk Vooruit’ die in Nederland worden gebruikt zijn ook voor de (ei)landen beschikbaar gesteld om op de lokale context

[6] Kamerstuk 34 773, nr. 32.
[7] Het KCP-MD beschrijft de kaders, rollen en taken voor civiel-militaire samenwerking bij een hybride of militaire dreiging, onder meer voor territoriale verdediging, continuïteit van bestuur, zorg, openbare orde, coördinatie, migratiestromen en communicatie. Het KCP-MD is gezien de militaire invalshoek een vertrouwelijk document.
[8] Kamerstuk 29 653 nr. 71.
[9] Kamerstuk 29 653 nr. 93.

te worden aangepast. Verder komt er een gesprekstool[10] maatschappelijke weerbaarheid beschikbaar die past binnen de eilandelijke context.

Digitale weerbaarheid is ook belangrijk, een verstoring van de digitale infrastructuur kan leiden tot ernstige verstoring in het fysieke domein met potentieel ontwrichtende impact, diverse incidenten hebben dit laten zien[11]. Er worden concrete stappen gezet op het verhogen van de betrouwbaarheid, continuïteit en digitale weerbaarheid, o.a. door het creëren van redundantie van verbindingen via of als (nood)alternatief op zeekabels.[12] Op grond van de motie-El Boujdaini (D66) en Kathmann (Pro)[13] wordt momenteel bovendien gewerkt aan de routekaart voor een cybersecuritystelsel voor het Caribisch deel van het Koninkrijk, waarbij zoveel mogelijk wordt aangesloten bij de digitale bescherming en weerbaarheid zoals in Europees Nederland. Voorbeelden hiervan zijn de publiek-private samenwerking binnen het Cyberweerbaarheidsnetwerk[14] en de jaarlijkse cyberoefening van het Overheidsbreed Cyberprogramma.

In het kader van de Landspakketten worden twee onderzoeken opgestart naar logistieke knelpunten en mogelijkheden voor nieuwe handels- en bevoorradingsroutes: één voor de bovenwindse en één voor de benedenwindse eilanden, gezien de grote afhankelijkheid van de zes eilanden onderling. Daarbij wordt gekeken naar alternatieve regionale leveranciers, havens en vervoersroutes en samenwerking tussen eilanden en effecten van handelsbelemmeringen.

Tot slot investeert het kabinet €24 miljoen in het verhogen van de voedselproductie in het Caribisch deel van het Koninkrijk[15]. De huidige afhankelijkheid van import kan immers risicovol zijn ten tijde van een wereldwijde crisis. Daarvan wordt €18 miljoen ter beschikking gesteld voor de oprichting van de stichting CariFoodFund. De stichting beheert een revolverend fonds en heeft als doel het ondernemerschap in de voedselzekerheidsketen te vergroten door leningen te verstrekken. De inzet is dat de stichting eind 2026 volledig operationeel is. De overige €6 miljoen wordt gereserveerd voor de zogeheten publieke pijler, waarbij de zes lokale overheden aanvragen kunnen doen voor investeringen in randvoorwaarden voor voedselzekerheid, zoals infrastructuur, irrigatiesystemen en water- en koelopslag.

---

[10] https://www.nctv.nl/onderwerpen/w/weerbaarheid/gesprekstool-maatschappelijke-weerbaarheid
[11] Bijlage bij Kamerstuk 26 643, nr. 1437.
[12] Kamerstuk 26 643, nr. 1398.
[13] Kamerstuk 36 764, nr. 16.
[14] Cyberweerbaarheidsnetwerk (CWN) richt zich op de digitale weerbaarheid van het gehele Koninkrijk der Nederlanden. Het heeft tot doel om organisaties binnen het Koninkrijk der Nederlanden in staat te stellen om hun eigen weerbaarheidsniveau te verhogen, binnen een gezamenlijk netwerk van publieke en private partners. Het delen van kennis en ervaringen staat hierbij centraal.
[15] Kamerstuk 36 600 IV, nr. 64.

Het onderzoek van de Algemene Rekenkamer ‘Geen vangnet voor Caribisch Nederland’

De Algemene Rekenkamer heeft onderzoek verricht naar de aanwezigheid van strategische voorraden op het gebied van drinkwater, voedsel, medicijnen en brandstof op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Uit het rapport blijkt dat beleid ontbreekt waardoor er geen normen zijn gesteld voor de strategische voorraden voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Daarom is er getoetst aan een normenkader dat de Algemene Rekenkamer heeft opgesteld op basis van bestaande (internationale) normen. De conclusie van het rapport is dat voor drinkwater, voedsel, medicijnen en brandstof niet aan deze normen wordt voldaan.

De Algemene Rekenkamer doet daarom twee aanbevelingen:

- Bepaal welk niveau van strategische voorraden in Caribisch Nederland wenselijk is, leg dit vast en bepaal wie waarvoor verantwoordelijk is.
- Zorg voor een voorraad voedsel en (drink)water (met bijbehorende opslag capaciteit) die voldoet aan de vastgestelde normen. Deze beide goederen zijn namelijk ook in de reguliere voorraad beperkt aanwezig.

Het belang van voldoende drinkwater, voedsel, brandstof en medicijnen op de eilanden staat buiten kijf. De boodschap van de Algemene Rekenkamer is volstrekt helder: als het gaat om drinkwater, voedsel, geneesmiddelen en brandstof moet er bij verstoring door een ramp of crisis een duidelijk ‘plan B’ zijn.

Het kabinet herkent in het rapport de uitdagingen door de hoge mate van import- en ketenafhankelijkheid. Ook onderschrijft het kabinet de conclusie dat er geen strategische voorraden zijn op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De eilanden zijn daarom in een crisis afhankelijk van reguliere voorraden, lokale productiecapaciteit, wettelijke noodvoorzieningen en uiteraard de mogelijkheid om Europees Nederland of binnen het Koninkrijk bijstand te vragen.

Het kabinet hanteert als uitgangspunt dat de beschikbaarheid van voedsel, drinkwater, medicatie en brandstof in Bonaire, Sint Eustatius en Saba van een gelijkwaardig niveau moet zijn als in Europees Nederland en op een wijze geregeld moet worden die past bij de specifieke eilandelijke en geografische context van de eilanden. Daarom wordt waar nodig maatwerk toegepast. Het is daarbij van belang te benadrukken dat strategische voorraden een middel zijn om de weerbaarheid te verhogen en geen op zichzelf staand doel. De keuze om wel of geen strategische voorraden aan te leggen moet altijd in samenhang worden gezien met andere instrumenten om de afgesproken normen te behalen. Welke maatregelen passend zijn hangt af van de context op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Indien nodig wordt maatwerk geleverd.

Het kabinet werkt naar aanleiding van het rapport van de Algemene Rekenkamer aan het volgende:

1. De beleidsverantwoordelijke ministeries werken in overleg met Bonaire, Sint Eustatius en Saba, waar haalbaar en wenselijk, normen uit op het gebied van drinkwater, voedsel, medische producten en brandstof uit. Deze norm kan bijvoorbeeld staan voor de gewenste mate van weerbaarheid of het aantal dagen dat Bonaire, Sint Eustatius en Saba in staat moeten zijn om zelfstandig een verstoring van toevoer of reguliere productie te overbruggen.
2. Vervolgens wordt bepaald in hoeverre de huidige maatregelen, voorraden en afspraken aan bovenstaande uitkomsten bijdragen. Dit is een zogenaamde 'gap-analyse'.
3. Tot slot worden, indien nodig, aanvullende afspraken gemaakt. Er valt te denken aan een combinatie van reguliere en strategische voorraden, lokale (redundante) productie, alternatieve routes en afspraken over nooddistributie.

Dit wordt waar mogelijk meegenomen in de kabinetsbrede aanpak voor de versterking van de weerbaarheid, onder coördinatie van het ministerie van Defensie en de NCTV.[16] Hieronder wordt dieper ingegaan op de vier door de Algemene Rekenkamer uitgelicht categorieën, te weten: drinkwater, voedsel, medicijnen (medische producten) en energie en brandstof.

Drinkwater

Het rapport van de Algemene Rekenkamer laat zien dat de drinkwatervoorziening kwetsbaar is. Op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt drinkwater gemaakt uit zeewater waarbij zij afhankelijk zijn van geïmporteerde brandstof, materialen en chemicaliën. Rampen als aardbevingen en orkanen kunnen bovendien de watervoorziening verstoren doordat de infrastructuur beschadigd raakt of de zeewaterinlaat moet worden stilgelegd. Het is daarom van groot belang dat de beschikbaarheid van drinkwater goed geborgd is. De Algemene Rekenkamer stelt op basis van (internationale) normen dat er voor tien dagen drinkwater beschikbaar moet zijn.

Op basis van normaal gebruik concludeert de Rekenkamer dat Bonaire over een reguliere voorraad voor drie tot vier dagen beschikt, Sint Eustatius voor zeven dagen en Saba voor één dag. Daarbij moet worden aangegeven dat er tijdens een crisissituatie terugvallen wordt op nooddrinkwater. De levering is dan beperkt tot de hoeveelheid water die nodig is om te drinken en voor voedselbereiding. Dit bedraagt evenals in Europees Nederland, namelijk minimaal 3 liter per persoon per dag, waardoor een veel langere tijd kan worden overbrugd. In dat geval constateert de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) dat Saba voor ruim vier dagen drinkwater heeft en nog eens voor twee dagen water in tanks heeft dat voor huishoudelijk gebruik geschikt is. Bonaire beschikt in noodsituaties over minimaal voor 26 dagen nooddrinkwater. Sint Eustatius heeft in noodsituaties voor zeven dagen aan drinkwater.

[16] Kamerstuk 30 821, nr. 326.

Stappen om de weerbaarheid te verhogen

Voor Caribisch Nederland is de leveringszekerheid van drinkwater geregeld in de Wet elektriciteit en drinkwater BES. De minister van IenW is hiervoor verantwoordelijk. Drinkwaterdistributeurs dienen periodiek een kwaliteits- en capaciteitsdocument met risicoanalyse in, inclusief maatregelen bij uitval. Namens de minister van IenW houdt ILT toezicht op kwaliteit, veiligheid en leveringszekerheid van het drinkwater. Naast het vergroten van voorraden drinkwater kunnen er met het oog op noodsituaties extra maatregelen genomen worden zoals bijvoorbeeld beperkingen op het watergebruik of gebruik van commercieel flessenwater. Als ultimum remedium is inzet van het ondersteuningsschip van Defensie mogelijk, deze is uitgerust om significante hoeveelheden drinkwater te maken. Het ministerie van IenW spreekt met de openbare lichamen Bonaire, Saba en Sint Eustatius en de drinkwaterbedrijven af of en welke aanvullende normen en maatregelen ten aanzien van de beschikbaarheid van drinkwater gepast zijn. Afspraken over aanvullende voorraden zijn hierbij mogelijk, net als afspraken over de inzet van nooddistributeurs of verhogen van de redundantie voor drinkwaterproductie en/of (strategische) voorraden.

Voedsel

De Algemene Rekenkamer gaat op basis van internationale normen voor humanitaire noodsituaties uit van een benodigde strategische voorraad van zeven dagen. Volgens de definitie van de Algemene Rekenkamer is er geen strategische voedselvoorraad op Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De reguliere voorraad voor houdbaar voedsel op Bonaire bedraagt twee tot drie weken en op Sint Eustatius en Saba naar schatting respectievelijk drie weken en drie maanden. Voor vers voedsel is ongeveer voor een week aan producten beschikbaar op alle drie de eilanden, dit is verklaarbaar gelet op de beperkte houdbaarheid van deze producten.

Stappen om de weerbaarheid te verhogen

De Algemene Rekenkamer stelt terecht dat de voedselvoorziening op de eilanden sterk afhankelijk is van import en onderling verbonden ketens. Voedselzekerheid is een systeemvraagstuk en draait om de beschikbaarheid en toegang tot voldoende, veilig en voedzaam voedsel. Voedselzekerheid kan beïnvloed worden door de mate van eigen voedselproductie, importafhankelijkheid, logistieke omstandigheden, beschikbare opslagcapaciteit en lokale marktomstandigheden.

Zoals onder het kopje ‘huidige inzet’ van deze brief is toegelicht, wordt er ingezet op het versterken van de eigen voedselproductie op onder andere Bonaire, Sint Eustatius en Saba. Daarnaast draagt diversificatie van toeleveringsketen bij aan de weerbaarheid van de voedselvoorziening. Het uit te voeren onderzoek naar de

handels- en bevoorradingsroutes, waaronder van voedsel, kan inzicht geven in mogelijke kwetsbaarheden en diversificatiemogelijkheden. Dit verkleint het risico op verstoringen van de beschikbaarheid van voedsel en kan grote prijsschommelingen helpen tegen te gaan. Het ministerie van LVVN verkent samen met de openbare lichamen welke uitgangspunten kunnen worden gehanteerd voor de mate waarin de eilanden ook bij een verstoring zelfstandig in hun voedselvoorziening kunnen voorzien. Daarbij wordt bezien of de huidige voedselvoorziening voldoende weerbaar is in tijden van crisis en waar eventuele aandachtspunten liggen boven op de huidige inzet op voedselzekerheid. Ook wordt bezien welke mogelijkheden er zijn voor samenwerking tussen de eilanden en met de Caribische landen van het Koninkrijk op het gebied van voedselzekerheid.

Medische producten

De Algemene Rekenkamer stelt op basis van (internationale) normen dat voor medicijnen een strategische voorraad van 7 dagen geldt. De Algemene Rekenkamer komt hier weliswaar tot de conclusie dat er conform haar strikte definitie geen strategische voorraad is, maar concludeert tegelijkertijd ook dat er een grote reguliere voorraad medicijnen aanwezig is. Voor Saba en Sint Eustatius is deze voorraad minimaal één respectievelijk maximaal twee maanden. Op Bonaire bijvoorbeeld beschikken het ziekenhuis en de openbare apotheek gezamenlijk over een voorraad medische producten voor circa vier tot zes weken. Op de drie BES-eilanden zijn relatief omvangrijke reguliere geneesmiddelenvoorraden (inclusief medicijnen) aanwezig vanwege de geografische ligging, importafhankelijkheid en lange logistieke aanvoerlijnen. Door middel van aanvullende regelgeving kan worden geborgd dat bepaalde geneesmiddelen altijd voor handen dienen te zijn.[17]

Ook voor medische hulpmiddelen bestaan substantiële reguliere voorraden. Bonaire houdt circa één maand voorraad aan voor diabetes-, incontinentie-, stoma-, wondzorg-, voedings- en katheterhulpmiddelen, net als middelen voor Obstructief Slaap Apneu Syndroom (OSAS) en Transcutane Elektrische Neuro Stimulatie (TENS). Daarnaast is er voor circa twee maanden aan bedden, matrassen en rolstoelen. Saba en Sint Eustatius houden vergelijkbare voorraden aan. De voorraad van de eerstgenoemde categorie op die eilanden bedraagt drie tot vier maanden vanwege het risico op orkanen.

Stappen om de weerbaarheid te vergroten

De minister van Langdurige Zorg, Jeugd en Sport heeft 25 augustus 2026 een brief naar de Kamer gestuurd [18]over haar inzet op het terrein van gezondheid en welzijn in Caribisch Nederland. Hierin is ook de inzet op het terrein van weerbare

[17] Wet op de geneesmiddelenvoorziening BES, artikel 30, eerste lid, d.: In elke apotheek moeten steeds schouwbaar voorhanden zijn: de geneesmiddelen, vermeld op een bij algemene maatregel van bestuur, vast te stellen lijst.
[18] Kamerstuk 31 765, nr. 991.

zorg opgenomen. In het verlengde hiervan is het ministerie van VWS van plan om samen met de openbare lichamen van Bonaire, Sint Eustatius en Saba een risico gebaseerde norm voor kritische medische producten te ontwikkelen. Daarbij wordt bepaald welke medische producten kritiek zijn en welke voorraadniveaus gewenst zijn. Bij de ontwikkeling van deze norm wordt verbinding gezocht met de lopende trajecten rondom weerbaarheid en crisisbeheersing, zoals de weerbaarheidsvoorraden in Europees Nederland, waarover de Kamer recent door de minister van VWS is geïnformeerd. [19] Hierbij wordt rekening gehouden met de specifieke geografische, logistieke en zorginhoudelijke context op de eilanden.

Brandstof en energie

Brandstof is een belangrijke schakel, vanwege de grote afhankelijkheden tussen de beschikbaarheid van medicijnen, voedsel en drinkwater en de beschikbaarheid van brandstof. De Algemene Rekenkamer gaat op basis van (internationale) normen uit van een benodigde strategische voorraad brandstof van 72 uur. De Algemene Rekenkamer constateert dat op de eilanden relatief grote reguliere brandstofvoorraden aanwezig zijn, maar dat er daarnaast geen strategische voorraad is.

Stappen om de weerbaarheid te verhogen

De Algemene Rekenkamer wijst terecht op de grote keten- en importafhankelijkheid van brandstof. Een verstoring van de beschikbaarheid van brandstof raakt immers de voedselzekerheid, koeling van medicijnen en de beschikbaarheid van drinkwater. De beschikbaarheid van energie wordt mede bepaald door de mate waarin een eiland zelf in haar behoefte kan voorzien. Er worden dan ook forse stappen gezet in de verduurzaming van de elektriciteitsvoorziening op Bonaire, Sint Eustatius en Saba, respectievelijk tot 70%, 85% en 90% van de energiebehoefte. Dit wordt ook gedaan met het oog op de bestaanszekerheid. Daarnaast is er op de eilanden een forse reguliere voorraad aanwezig. Als bij een crisis desondanks de energie- en brandstofvoorraad onvoldoende blijkt, is levering door private partijen in de regio de eerste noodoplossing. Als ook dit niet meer tot stand komt, dan kan gebruik worden gemaakt van de strategische voorraad die zich in Europees Nederland bevindt. Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de aanvoertijd.

Gezien het belang van brandstof hebben Bonaire en Aruba recent om expertise verzocht om onder meer de opslag van brandstof en logistieke lijnen op hun eiland in kaart te brengen. Deze expertise is geleverd door het ministerie van Defensie. Het voornemen is om een vergelijkbare inventarisatie te laten uitvoeren voor Sint Eustatius en Saba. Brandstof is ook een belangrijk onderdeel van de onderzoeken naar de logistieke knelpunten en mogelijkheden voor nieuwe

[19] Kamerstuk 29 477, nr. 969.

handels- en bevoorradingsroutes. Deze worden in het kader van de Landspakketten uitgevoerd, maar zijn gezien de grote onderlinge afhankelijkheid ook van belang voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba. De uitkomsten van deze onderzoeken zullen uitwijzen of en welke extra stappen er gezet moeten worden om de (tegen die tijd) afgesproken norm te behalen.

Het onderzoek 'Crisismanagementcapaciteiten in het Caribisch deel van het Koninkrijk: inventarisatie en analyse' door onderzoeksbureau Crisisplan

Het onderzoeksbureau Crisisplan heeft in opdracht van de ministeries van JenV en BZK de crisismanagementcapaciteiten in het Caribisch deel van het Koninkrijk onderzocht, zie bijlage. Aanleiding voor dit onderzoek was een aanbeveling van de Inspectie JenV om voor Bonaire, Sint Eustatius en Saba inzichtelijk te maken wat de beschikbare crisismanagementcapaciteiten zijn. Crisisplan heeft dit daarnaast ook gedaan voor de autonome landen Curaçao, Aruba en Sint Maarten. Vervolgens is met drie risicoscenario's per (ei)land beoordeeld of deze capaciteiten toereikend zijn. Uit het onderzoek blijken kwetsbaarheden op het gebied van trainings- en opleidingsfaciliteiten, achtervang binnen de crisisorganisaties, informatievoorziening, expertise, medische capaciteit, kritische afhankelijkheden, logistiek, opvang en transportcapaciteit. De betrokken crisispartners onderkennen deze kwetsbaarheden. Het onderzoek laat zien dat zowel de beschikbaarheid van essentiële voorzieningen als de organisatie van de crisisbeheersing verdere versterking vraagt. Het rapport biedt goede aanknopingspunten om de crisisbeheersing verder te verbeteren.

Opvolging aanbevelingen onderzoek van Crisisplan

De ministeries van JenV en BZK werken samen met de crisispartners uit hoe stapsgewijs invulling wordt gegeven aan de aanbevelingen. Voor Caribisch Nederland zal de uitwerking hiervan worden opgenomen in de Landelijke Agenda Crisisbeheersing.[20] De uitwerking van de aanbevelingen vindt plaats binnen de bestaande financiële kaders. Ook moet rekening worden gehouden met de lokale context. Dit betekent dat niet alles tegelijk kan.

Versterken van het Caribbean Civil Protection Mechanism (CCPM)

Voor veel van de aanbevelingen geldt dat het onderzoeksbureau Crisisplan een grotere rol voor het CCPM voorziet. Het CCPM is een in 2025 gestart samenwerkingsverband voor crisisbeheersing tussen en voor de zes eilanden. Het beheert onder meer de oefenkalender voor het Caribisch deel van het Koninkrijk en de pool van crisisexperts die op de eilanden kan worden ingezet. Het mechanisme bevindt zich in de opstartfase en wordt gezamenlijk

[20] Bijlage bij Kamerstuk 29 517, nr. 255.

gefinancierd door de ministeries van JenV en BZK. De overheden van Aruba, Curaçao en Sint Maarten leveren personele capaciteit. Voor de uitvoering van de aanbevelingen stelt het bureau Crisisplan voor het CCPM uit te breiden, met de volgende taken:

- Creëren van gezamenlijke planningscapaciteit,
- Het voortzetten en uitbreiden van de reservepool van crisisprofessionals.
- Creëren van een gezamenlijk programma voor opleiden, trainen en oefenen (OTO).
- Logistieke capaciteit voor noodsteun, bv. door standaardisatie van beschikbare middelen.

De vier landen onderschrijven de noodzaak van continue samenwerking om de crisisbeheersing, weerbaarheid en zelf- en samenredzaamheid te versterken. Het CCPM vervult daarbij een belangrijke faciliterende en ondersteunende rol voor het Caribisch deel van het Koninkrijk. Verdere ontwikkeling van het CCPM vraagt om duidelijke afspraken over betrokkenheid van de deelnemers, het ambitieniveau, helderheid over de (nieuwe) taken van het CCPM en sturing. Bovendien vergt de uitbreiding van de taken van het CCPM een financiële investering en uitbreiding van personele capaciteit. Gelet op de belangrijke rol van het CCPM in het kader van de versterking van de samenwerking op het gebied van crisisbeheersing in het Caribisch deel van het Koninkrijk stellen de ministeries van BZK en JenV de komende 3 jaar in ieder geval in totaal ongeveer €600.000 euro beschikbaar. De ministeries van JenV en BZK streven er bovendien naar komend jaar bestuurlijke afspraken te maken over de doorontwikkeling van het CCPM met de landen en openbare lichamen.

Inrichten van een Bovenwinds en Benedenwinds ondersteuningspunt[21]

Het bureau Crisisplan beveelt de inrichting aan van één ondersteuningspunt voor de Bovenwindse en één ondersteuningspunt voor de Benedenwindse eilanden. Deze ondersteuningspunten bevatten middelen voor crisisbeheersing, zoals mobiele koelcapaciteit, noodstroomaggregaten en oliebestrijdingsmiddelen. De meerwaarde van deze ondersteuningspunten wordt door het kabinet en de (ei)landen onderkend. Voor de goederen in de ondersteuningspunten geldt dat ze aanvullend moeten zijn op goederen die al op de (ei)landen aanwezig zijn en/of via beschikbaarheidscontracten snel en betrouwbaar geleverd kunnen worden. Immers, de inrichting van ondersteuningspunten kost geld voor inkoop en beheer en (schaarse) ruimte. Het ministerie van JenV stelt capaciteit beschikbaar om in samenwerking met de (ei)landen een concreet voorstel uit te werken voor de inrichting van deze ondersteuningspunten. Hierbij wordt ook rekening gehouden met de uitkomsten van de inzet op van drinkwater, voedsel, medische producten en brandstof.

[21] In het rapport worden ondersteuningspunten aangeduid als noodsteunpunten. Omdat het woord noodsteunpunten reeds gebruikt wordt voor plaatsen die momenten worden ingericht in Europees Nederland waar burgers terecht kunnen voor informatie, hulp en contact met buren, de gemeente en hulpdiensten, spreken we van ‘ondersteuningspunten’.

Investeren in gezamenlijke Search-and-Rescue-capaciteit

Het rapport beveelt aan om te investeren in gezamenlijke Search and Rescue (SAR)-capaciteit om de bestrijding van grootschalige incidenten op zee te kunnen organiseren. De operationele coördinatie van SAR rondom de Bovenwindse Eilanden (Sint Maarten, Saba en Sint Eustatius) ligt bij het Maritime Rescue Coordination Centre op Martinique (Frankrijk)[22]; de Kustwacht Caribisch Gebied draagt hier actief aan bij, met name in de territoriale wateren van deze (ei)landen. Bij de Benedenwindse eilanden (Aruba, Bonaire en Curaçao) ligt de operationele coördinatie van de SAR bij de Kustwacht Caribisch Gebied. De vier landen van het Koninkrijk versterken de Kustwacht Caribisch Gebied door te investeren in materieel en personeel.

Verdere versterking op het gebied van SAR is mogelijk door inzet van de bevolking en bedrijven; deze inzet kan tijdens een incident op zee van grote waarde zijn. Hiervoor worden particuliere initiatieven ondersteund en kunnen samenwerkingsovereenkomsten worden afgesloten met rederijen en maritieme dienstverleners die zien op inzetbaarheid, vergoedingen en coördinatie tijdens noodsituaties. Het ligt in de rede om de coördinatie over de gehele reddingsactie bij grootschalige incidenten bij de Kustwacht Caribisch Gebied te leggen, voor zover dit binnen hun verantwoordelijkheid past. Het ministerie van IenW, het ministerie van Defensie en de Kustwacht Caribisch Gebied gaan in gesprek met de openbare lichamen en landen om, waar nodig, betere afspraken te maken over taak- en verantwoordelijkheidsverdeling en coördinatie bij incidenten op zee.

In kaart brengen van de maatschappelijk weerbaarheid

Een weerbare maatschappij draagt bij aan de bescherming van onze veiligheid, vrijheid, welvaart en waarden. Dit is niet alleen het geval bij verschillende rampen en crises, maar ook bij een militair conflict of hybride aanvallen. Aangezien de overheid niet in staat zal zijn om alles op te lossen, moet de samenleving als geheel meer doordrongen raken van het belang van zelf- en samenredzaamheid, zodat individuen en gemeenschappen beter voorbereid zijn op mogelijke crises.[23] Hoewel er sprake is van sterke sociale cohesie en hechte gemeenschappen op de Caribische eilanden van het Koninkrijk is het ook hier van belang om de kracht van burgers en organisaties te verbinden aan het versterken van de weerbaarheid. De ministeries van JenV en BZK verkennen daarom of onderzoek kan worden gedaan naar de samenhang tussen bestuurlijke paraatheid, essentiële maatschappelijke functies, maatschappelijke veerkracht en burgergerichte voorbereiding. Het is daarbij zo dat er uit de maatschappelijke

[22] Zoals vastgelegd in internationale afspraken van de *International Maritime Organization* (IMO), specifiek op basis van het wereldwijde SAR-verdrag (*International Convention on Maritime Search and Rescue).*
[23] Kamerstuk 30 821, nr. 249.

weerbaarheid van het Caribische deel van het Koninkrijk waardevolle lessen te destilleren zijn voor Europees Nederland.

Tot slot

Nederland heeft een verantwoordelijkheid in de bescherming van het Caribisch deel van ons Koninkrijk. De grote onderlinge afhankelijkheden betekenen dat een hechte samenwerking het Koninkrijk als geheel sterker maken. Het kabinet vervolgt daarom de ingeslagen weg van investeren in de weerbaarheid en crisisbeheersing in het gebied. De onderzoeken vormen hiervoor een belangrijke basis. Het kabinet werkt in de komende periode op basis van het rapport van de Algemene Rekenkamer waar haalbaar en wenselijk aan normen op het gebied van drinkwater, voedsel, geneesmiddelen en energievoorziening. Samen met Bonaire, Sint Eustatius en Saba wordt voor ieder van deze domeinen waar mogelijk gewerkt aan een robuuster ‘plan B’, hetzij via strategische voorraden, hetzij via andere instrumenten. Hierbij staat maatwerk per eiland centraal. Dit vormt, waar mogelijk, integraal onderdeel in de kabinetsbrede aanpak voor de versterking van de weerbaarheid, onder coördinatie van het ministerie van Defensie en de NCTV. Over de voortgang van het afspreken van de normen en de stappen die ondernomen worden om de weerbaarheid op deze eilanden te verhogen wordt u in het voorjaar van 2027 geïnformeerd.

Het kabinet blijft ook investeren in de goede samenwerking binnen het Koninkrijk op het gebied van crisisbeheersing en weerbaarheid. Het recent opgeleverde handboek, het KCP-MD en de uitkomsten van het onderzoek van het bureau Crisisplan bieden goede handvatten om deze samenwerking verder uit te diepen. Aan de hand van een actualisatie van de Landelijke agenda crisisbeheersing, wil het kabinet de ambitie, richting en prioriteiten op het gebied van de versterking van de crisisbeheersing in Caribisch Nederland verder vormgeven. De aanbevelingen uit de hiervoor genoemde rapporten komen hierin terug. In de voortgangsbrief inzake de Landelijke agenda crisisbeheersing, die dit najaar aan uw Kamer wordt verstuurd, zal het proces voor de actualisatie verder worden geschetst. Het kabinet streeft er daarnaast naar met de Landen binnen het Koninkrijk goede samenwerkingsafspraken te maken op het gebied van crisisbeheersing en weerbaarheid.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
E. van der Burg

De minister van Justitie en Veiligheid,
D.M. van Weel

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Classificatie
1	Crisismanagementcapaciteiten in het Caribisch deel van het Koninkrijk: Inventarisatie en Analyse	